

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.
(Začasno le trikrat na teden.)
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.
Naslov za dopise: »Napreja«, Krško.
Ček. rač. začasno št. 13.321.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 15 D.
za inozemstvo 35 Din, začasno 20 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati)
Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Malotglasi: beseda 50 p, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so poštn. proste.

glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik VI., šte. 14.
Četrtekova številka »Napreja«
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.
Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din.

Za pospešitev dnevnika!

Aprila bo izhajal »Napreja« po 3krat na teden in kolikor bo tiskarna zmagovala delo, toliko številki bodo izdali, proti koncu meseca upamo, da bodo že po 4 številke na teden in takoj ko pride še nekaj tiskarskih potrebščin, bomo imeli zopet dnevnik.

Naročnina se zato zvišuje in bo veljala:

- 15 Din za april,
- 20 Din za maj,
- 25 Din za junij in naslednje mesece.

Kdor se bo čudil, da smo imeli prej dnevnik za 20 Din, zdaj bo pa veljal 25 Din, naj upošteva, da če nam Korunovci niso mogli vzeti delavskih naročnikov, so nam pa vzeli inserate, posebno vse bančne inserate. Kakor je bilo na eni strani potrebno da so nas zapustili Korunovci in bankarji, tako je na drugi strani potrebno, da zdaj sami plačamo prostovoljno, kar so nam prej iz žepov na debelo jemali in našemu listu na drobno za inserate vračali. Lani smo prejeli za inserate 90.000 Din, letos ne bomo dobili niti 30.000 Din, za 60.000 Din manj, na mesec torej 5.000 Din. Teh 5.000 Din ne moremo nadomestiti drugače, moramo jih razdeliti na naročnike. Ta račun lahko razume vsak, kdor ga pomisli. — Če se bo proletarijat potrudil, izvršiti načelo »Svoji k svojim« tako kakor so ga izvršile banke, Konsum, Kristan, Korun itd., potem bo tudi ta porazitev zopet odpadla: zbirajte naročnike in inserate. Naročnike dobite, če med delavstvom razširjate razredno zavest, inserate dohite, če ne nosite denarja h kapitalističnim bankam, zadrugam, trgovcem in mojstrom, ampak k listim, ki jih ni svam v »Napreju« povedati, da so in kje so.

Procesije na 1. majnika.

Med komunističnim delavstvom se počasi vendarle širi spoznanje, da ni dovolj verjeti raznim bogovom, ampak da je treba tudi sodelovati. Tako prihaja to delavstvo počasi tudi v naše organizacije in pri tem spoznava, da nismo socialpatrioti mi, ampak da so to tisti Korunovci, ki vodijo svoje otroke deklamirajo na patriotske slavnosti, in tisti Kristanovci, ki se dajejo fotografirati v čudnih republikanskih položajih, in tisti Fabjančičevci, ki hodijo v še bolj čudne položaje — klečat pred buržujske ministre in izjavljat, da komunizem ni prav nič nevaren. Ti trojni resnični socialpatrioti so tvorili pred par leti tri največje škodljivce proletariata, namreč centrumsštvo, demničarstvo in levčarstvo, in so se med seboj tako kavsali, da so razbili vse organizacije ter položili s tem proletarijat na bolniško posteljo, sebe pa na zlat tron. Kdor to vidi, mora spoznati, da je spas edinole v organizacijah in od spoznanja je samo še en korak do izvršitve.

Tako smo imeli v nedeljo na nekem občnem zboru priliko videti po dolgem času zopet nekega nekdanjega zelo agilnega delavca in slišati njegova izvajanja o potrebi organizacije. Ker pa v zadnjih letih ni čital proletarskega »Napreja«, ampak samo razne Štefanovičeve »radikalnosti« (Štefanovič je bil torej res »radikalen«, saj je zdaj pri radikalcih!) zato se mu ne zdi prav, da piše »Napreja« tako o prvem majniku, kakor je pisal 20. marca: »Ne začnemo s pripravami za procesijo 1. maja, ampak za duševno vstajenje delavstva«. Ta beseda »procesija« se mu je zdelo sovražna in za prvi maj žaljiva.

Še večkrat bodo novi naročniki »Napreja« našli take »sovražne« besede, ki jih bodo po krivici bolele samo zato, ker ne poznajo našega razvoja v zadnjih letih. Da bi vsaj to poznali, kar smo pisali o prvem majniku, n. pr. za laniški prvi maj, potem bi vedeli, da je naš praznik Dela resnično vse nekaj drugega nego lažnjive demagoške predstave raznih »proletarskih« generalov na 1. maja in raznih »dubovnih« generalov o Veliki noči, ko oboji samo govore o vstajenju delavstva, dočim naše organizacije res delajo na to, da delavstvo vstane, da se duševno preobrazí v samostojno misleči in organiziran proletarijat, ki bo res solidaren in močan, ne

pa tako, kakor je danes, ko hodi bodisi o Veliki noči, bodisi na praznik Dela prav pridno za procesijami, po procesiji pa se gre napajat z alkoholom, če ima denar, ali pa h kapitalistu delat, če nima denarja, nikdar pa se ne poglubi v pravi pomen praznika Dela.

Leta 1919, ko je bil proletarijat še enoten, je bila v Ljubljani procesija na praznik Dela večja nego o Veliki noči. Vodil jo je g. inž. Štebi, takratni predsednik ljubljanske socialistične organizacije, poznejši glavni komunistični general, ki je v družbi z Golouhom in Lemežem največ pripomogel, da so se organizacije razbile. Vendar dolgo ni razbijal, ker ga je proletarijat izključil iz svoje srede zaradi najpodlejšega dejanja, ki si ga more kdo misliti. Seveda si mož ni delal sivih las iz te izključitve, nasprotno, tem prej je dobil plačilo za svoje razdorno delo med proletariatom, koruptna vlada ga je postavila za generalnega inspektorja dela v Beogradu (te) ne slabo plačani službi si je pridobil na državne stroške točnih podatkov o industriji v Jugoslaviji, in ko je imel svoje zveze lepo urejene, je službo zapustil in postal samostojen podjetnik v Ljubljani. Kot tak je seveda »splošno spoštovan mož« njegovi najhujši nasprotniki iz nekdane dobe so mu danes prijatelji in še celo Prepeluh, ki je takrat Štebijevo podlo dejanje pred sodiščem navajal za dokaz, da Štebi ne more veljati za verodostojno pričjo, se danes prav nič ne ženira objavljati v »Avtonomistu« Štebijev inserat. Saj Prepeluhu se ne čudimo, ampak čudimo se temu, da ljubljansko delavstvo molči in nič ne reče, ko vidi tega, prav tega Štebija sedeti na stolu predsednika »Mestne hranilnice ljubljanske« in sicer kot zastopnika delavstva. Tistega, ki je storil nad delavstvom najogabnejše izdajstvo, tistega je postavila dr. Lemeževa enotna fronta, zvezana s klerikalci in Kocmurjevci, na predsedniško mesto hranilnice, ki razpolaga s stot milijoni delavskega denarja! Ali res se zdaj ne uvidi delavstvo, kam so ga zapeljali lažnikomunisti in lažisocialisti? S tem možem pa sedi skupaj v vodstvu hranilnice ne le dr. Lemež, ampak tudi Korunov kompanjon dr. Jelenc. In Korun sam, ki je še pred 14 meseci v »Napreju« javno napadel dr. Periča in Kocmurjevce (njegov kompanjon je bil Kocmurjevčev) je pozneje to enotno fronto priznal in sprejel Kocmurjevce v svojo »stranko«! Danes dela z njimi skupno, enako kakor z Golouhom, čeprav je Golouh zopet postal Kristanovec, Korun pa hoče po vsej sili veljati za Kristanovega nasprotnika. Vsa ta godlja skupaj nosi zdaj demagoški naslov enotne fronte in ima v rokah ljubljansko »Strokovno komisijo (Amsterdam) in nezavisne strokovne organizacije (Moskva) ki se iz strahu pred Amsterdamom in Moskvo med seboj pobijajo po časopisih [Delavec in »Strokovna Borba«], ki pa vendar vladajo lepo složno na ljubljanskem magistratu in v enem izmed največjih kapitalističnih denarnih zavodov Slovenije in ki so se tudi združili na obrambo korupcije v Kons. društvu za Slov. Vsi so samo strokovničarji, vendar pa ti in oni na račun strokovnih organizacij vodijo politiko najhujše demagogeje, izdajajo politične liste in goljufajo na eni strani delavce, na drugi pa vsak svojo Internaciano. Ljubljansko delavstvo pa še vedno ne vidi, da se v Selezburgovi ul. 6. II. vodi sama politika, da se proti sklepom izrablja prostor, čas in denar za politiko »Socialistov« sorte. Da se Štebi in Industrijska zveza takim organizacijam smejata, je jasno. Pomislite, ni še 5 let tega, kar je dr. Korun Štebija zaradi dotičnega podlega dejanja zagovarjal, češ, da je zmešan, da je vsa njegova rodbina abnormalna itd. — danes vodi ta zmešan človek Mestno hranilnico ljubljansko! O, ni zmešan ne, prav nič mu ne manjka, samo morale! Zmešano je le delavstvo, ki veruje v tako enotno fronto koritarskih generalov, namesto, da bi se organiziralo na pošten pravilnik in samo vodilo svoje organizacije k zmagi.

Kdo si želi nazaj procesijo 1. maja l. 1919? Kdo še upa, da more velika čreda nezavednih zmagati? Kdo veruje, da bi bilo za delavstvo dovolj poskrbljeno, če bi letošnjo procesijo zopet vodil inž. Štebi, za njim pa bi korakali Kristan in Golouh,

Korun in Lemež, Mihevc in Vencajz, Stanovnik in dr. Perič itd. — za vsami temi pa »verno« ljubljansko ljudstvo, ki ne razume ne Jezusovega, ne Marksovega evangelija, ker mu ga s kadilom in procesijami krađejo lažnikrščanski in lažisocialistični voditelji.

Revolucionarji! Proč s staro šaro! Ne bojte se trdih besed, ki so pošteno mišljene, bojte se sladkih, ki so zastrupljene! Kdor z volkovi hodi, mora z njimi tuliti! Če pojedete za Štebijem in Kristanovci, vas bo veliko v procesiji in zelo močno boste tulili proletariatovo himno »Napreja«: »Vstanite, bratje...!« Če boste pa obrnili koruptni enotni fronti hrbet, ne boste nič tulili, ampak premišljevali boste, kaj naša himna pomeni, samim sebi boste zaukazali: »Vstanite, bratje!« — potem boste pa tudi resnično vstali!

Poročilo o XV. strankinem zboru.

3. februarja popoldne.
(Nadaljevanje.)

Ivan Krušič, Trbovlje: Nikakor ne smemo pozabiti, da smo kot zadruga vezani na zadrugni zakon. Revolucionar se pa kapitalističnim zakonom ne more podvreči. Mednarodne konvencije v naši državi ne drže. Zadruga naj bo ločena, ker je v smislu današnjih zakonov vsako politično delovanje v taki zadrugi brezuspešno. Prvi maj bi takoj zgubil, ker ga pod okriljem zadruga ne moremo praznovati v političnem smislu.

Zvonimir Bernot: Sodr. Krušič meša naša pravila s komunističnimi. Kar je na najvažnejše je pa žalostno dejstvo, da s. Krušič sam in ostali Trboveljčani ne čitajo našega tiska tako, kakor bi bilo treba. Posledica take površnosti je, da sedimo danes tu v tem drenu, ker v nezakurjeni dvorani ne moremo delati in da nimamo stenografov, ker nam Trboveljčani niso sporočili, da jih v Trbovljah ne morejo dobiti. Jaz vem, da je s. Krušič preobložen z delom. Vem tudi to, da se vsak človek mnogokrat hodi sam s seboj, ker ne ve v naglici, kdo ima prav. Sam sem trd in nepopustljiv, vendar vplivajo ta ali ona mnenja nasprotnikov tudi name, kakor na vsakega človeka. Toda pošteno je samo eno, delati tisto, kar si za dobro in prav spoznal. Zaradi izvajanj predgovornikov sem zato, da se sprejme »Sloga« kot strankina zadruga, da se pa skliče v pol leta drugi strankin zbor, ki naj vprašanje javne zadruga definitivno reši. Do takrat pa poskrbite vsi, da bo članstvo v vaših krajih o vsem tem boljše poučeno nego zdaj.

Ivan Krušič, Trbovlje: S predlogom s. Bernota se popolnoma strinjam. Vi, sodrugi, pa poučite članstvo o vsem tem, da jih ne bodo mogli nasprotniki pregovarjati. Vprašanje javne zadruga je kočljivo vprašanje. Pojdimo med ljudstvo s parolo: ne proti konsumu, temveč za tisto, česar konsum nima.

Karol Kisovec, Ljubljana: Predlog pokrajinskega odbora z dne 4. novembra je treba upoštevati in tega prej odglasovati.

Ciril Böhm, gost iz Celja: Če bi bil s. Krušič v začetku povedal, kar je zdaj na koncu, bi te razburljive debate ne bilo. Kadar bo naše članstvo o vsem dobro poučeno, bomo lahko vsak 1. maj dostojno praznovali. Če bodo pa poznali položaj samo voditelji, bomo imeli še marsikako Zaloško cesto. Zato začnimo poučevati članstvo in ne zavlačujmo in ne odlašajmo z najvažnejšimi zadevami. Brez kompromisov vztrajajte na predlogu pokrajinskega odbora!

Leopold Majdič, Trbovlje: Ker smo vedno za načelo javnosti in demokracije, moramo upoštevati mnenje večine. S. Bernot in Böhm sta boljše poučena o zadevi in jima lahko verujemo, da imata prav, toda nikakor ne smemo dovoljevati, da bi članstvo sledilo zaupanju, ki ga ima do posameznih sodrugov. Na ta način ne bomo nikdar dosegli, da bo članstvo samo mislilo in sodločevalo. Čež pol leta bomo vsi

točneje poznali vprašanje javne zadruge in bomo tudi lažje sklepali. Odločno sem pa proti mnenju s. Kisovca, ki misli, da so na nas Trboveljčane vplivali kakšni „obersodrug“ nasprotni struje. Razumljivo pa je, da ne moremo sprejeti napram članstvu nikake odgovornosti, če smo že mi v večini proti predlogu.

Josip Pastorek, Ljubljana: Vprašanje zadruge je precej kočljivo vprašanje. Opažati pa je, da je to vprašanje zainteresiralo tudi širše kroge, ne samo naše najozje. Seveda operirajo pri nasprotnikih z „Bernotovo Slogo“. To sem slišal v tajištvu „Svobode“. Uradnik na sodišču je govoril tudi tako. Sem zato, da pustimo o tem vprašanju govoriti vsem. To, kar mi hočemo, je politična in gospodarska zadruga skupaj. Očitek, da razbijamo konsum in zadrugaštvo, je hudoben. Mi ustanavljamo samo tisto, česar Konsum ni naredil. Pri nas se ne bo nikdar zgodilo, da bo vodstvo pritiskalo na članstvo, naj vloga svoje prihranke v hranilne vloge, samo pa imelo, kakor člani načelstva Konsumnega društva za Slovenijo, n. pr. Mici Urbančeva, svoje od delavcev pridobljene prihranke naložene v kapitalističnih podjetjih. Urbančeva ima v neki pražarni kave, ki je šla v konkurz okrog 50.000 Din. Pa niti toliko zavesti ni v njej, da bi bila priliko konkurza zagrabila v prid konsuma. Naša dolžnost je, da vztrajamo pri svojem delu. Da ga bomo pa lažje pokazali bolj gibčnega, se pridružujem predlogu s. Bernota, da vodimo v začetku stranko zase in „Slogo“ zase.

[Dalje prihodnjic].

Tedenski pregled.

Okrog vlade in parlamenta. V zadnjem „Ljudskem glasu“ smo poročali, kako se je Pribičevićeva demokratska skupina s slovenskimi demokrati v zadnjem trenutku, ko je bila Pašičeva vlada že stimo-glavljena, na nepričakovan način ločila od Davidovičeve skupine in se pričela s Pašičem botati za sestavo koalicijske vlade. Ta koruptnost se je „posrečila“. Pribičevići so dobili štiri ministrske fotelje in dva državna podtajnika. In milijone, da si jih voditelji razdelijo med seboj. Takoj je bilo jasno, da se ta vlada ne bo dolgo držala, ker je imela v parlamentu manjšino. Ampak ljudje, ki so že davno prodali svoje poštenje za denar in korita, se niso ustrašili nobene nezakonitosti. Pri prvi seji narodne skupščine so si dobili večino [127 mandatov] na ta način, da niso pustili glasovati Radičevim poslancem ki niso bili verificirani čeprav govori skupščinski poslovnik v tej zadevi zelo jasno. Priznali so Radičevcem samo 20 glasov, tako je imela opozicija 112 poslancev, s to podlostjo se je nova vlada prebila skoz, znajo je omogočila tudi sprejetje proračuna. Vendar so ji dnevi šteti. Džemiet jo je zapustil, razen 4 ljudi, ki sta jih Pašič in Pribičević kar preprosto kupila, Nemci so glasovali proti nji, par poštenjših radikalnih poslancev je stopilo iz vladnega bloka, Diktatorji so poskušali zavreči verificiranje ostalih Radičevcev, pa so propadli, ker v verificacijskem odboru ima opozicija večino. Enainšestdeset Radičevcev je verificiranih, opozicija ima tako večino, da se ne da vreči — kvečjemu če se da še kakšna skupina podkupiti. V pondeljek bo seja nar. skupščine in pri tej seji bo ena izmed najgusnejših buržujskih korupcij dočakala smrt. Kaj potem? Mi smo že večkrat povedali, da opozicija ni sposobna sestaviti nove vlade, preveč je skupaj skrpana. Drži jo samo konkurenčni boj proti sedanji vladi, za resno delo pa takšna skrpučala niso, neglede na to, da je ta opozicija istotako buržujska in za korupcijo rojena kakor vsak doseđanski režim. Saj je bila večina opozicijskih strank že v raznih vladah in so tam več nego preveč pokazale kaj „znojo“.

Z vlado opozicije torej ne bo nič, istotako pa ni verjetno, da bi se sedanja vlada poskusila obdržati v vojaško diktaturo. To bi pomenilo v tej situaciji takojšnji razkroj države. Najverjetnejše je, da bodo parlament razpustili in sestavili volilno vlado. V tem slučaju bi Pašič morda še nekaj časa ostal na kmilu. Naj bo kakor hoče, sedanji parlament je dovolj dokazal, da ni zmožen zastopati nobenih drugih koristi nego koristi poedinah voditeljev, zato je najbolje, če pride pred ljudsko sodišče: pred nove volitve, ki bi se potem izvršile v letošnjem juniju ali juliju. Mi sicer ne verjamemo, da bo ljudstvo znalo obaoditi svoje zastopnike, kakor zaslužijo, ker je še preveč neumno preveč zamaknjeno v bogove, nekaj korupcije pa bo pri tem le odvrženo na gnojščice. H koncu še eno pripombo: Slovensko liberalno časopisje brez izjeme — tudi „Orjuna“ — ki je Pašičevo vladanje doslej tako besno napadalo in jo predstavljalo za najumazanejšo umazanost, je v teh dneh, ko je Pribičević prišel na tron, naenkrat začelo blagoslavljati koalirane rešitelje „jugoslovanske enotnosti“ in „prvoboritelje proti korupciji“. Slovensko ljudstvo naj si to res najumazanejšo politično umazanost dobro zapomni in naj obračuna znajo, kakor je treba z repfili obračunati.

Dokumenti o francosko-jugoslovansko-češko-slovaških vojnih pogodbah iz l. 1918. ki jih je pričel objaviti „Berliner Tagblatt“, so se res izkazali za ponarejene in sicer jih je ponaredil neki dunajski finančnik, ki je hotel izsiliti padec francoskega franka, da se reši konkurza. Zaradi dviganja tega denarja je prišlo namreč nešteto tverdk na Dunaju in v Parizu na hoben, ker so prej špekulirale z njegovi padanjem.

Proces proti bavarskim pučistom se je končal kakor je bilo v tej deželi reakcije pričakovati, s tem, da so bili vsi obtoženci oproščeni. Hitler je sicer dobil pet let ječe, pa le pogojno, v šestih mesecih bo izpuščen, čeprav zahteva zakon v takih slučajih dosmrtno ječo. Ludendorff bo sedaj celo kandidiral v državni zbor.

Vse drugače pa je bilo s procesom proti Zeignerju, bivšemu socialističnemu ministrskemu predsedniku na Saškem, ki so ga obtožili podkupljivosti. Niti enega slučaja mu niso mogli dokazati, da bi bil kak nepošten dar sprejel kot justični minister. Izkazalo se je le, da je darove brez njegove vednosti vtikal v žep in v želodec njegov tajnik Möbius. Zeigner je bil obsojen na tri leta težke ječe in na tri leta izgube državljskih pravic, Möbius pa na iste kazni za dobo 2 let...

Poincaré je sestavil novo vlado s starimi možmi, razen finančnega ministra. Volitve bodo najbrže preložene.

Londonjski tramvajski uslužbenci in omnibusarji so stavko zmagovito končali. Na Angleškem pa grozijo razne velike stavke n. pr. rudarska, ki jih podjetniki sami izzivajo, da omejajo stališče delavske vlade.

Rusko-romunske pogajanja na Dunaju so se radi Besarabije pretrgala. Sovjeti zahtevajo za to deželo plebiscit.

Poročilo o zborovanju Konsumnega društva za Slov.

[Nadaljevanje].

Svetek torej nadaljuje:

Zadruga naj bi ljudi k sebi vabila, ne pa jih odganjala. Neutrlna naj bi bila, seveda ne napram socializmu in razrednemu boju, temveč le napram vsem raznim strujam. Tega v preteklem letu ni bilo, tega enotnega nastopa. Ravnotako pa ni imela zadruga niti enotne gospodarske smeri. Poslovodje so imeli n. pr. nalog, nastavljeni cene po meščanskih trgovcih. Toda to ni prav. Konsum bi moral s svojimi cenami pritiskati na trgovce, ne pa narobe, ves konsum bi moral imeti enotne cene. [Odobranje.] Revizijsko poročilo je zato slabo vplivalo, ker ga niso dobile vse podružnice. Kongres naj danes sicer odloči, če se naj revizijska poročila objavljajo ali ne, vendar to moramo grajati, da bi jih dobivali samo nekateri. Načelstvo se je skrivalo za statut, ki ga sami juristi ne razumejo. Danes n. pr. smo zaradi tega zopet doživeli slučaj njegove pomanjkljivosti pri verifikaciji delegatov. To moramo spremeniti. Včeraj po zaključeni konferenci sem prejel v roke „Naprej“ z najnovejšo vestjo o tajni službeni pogodbi načelstva. Rečem vam, da sem bil kar presenečen. Jaz se sicer ne strinjam z „Naprejem“ — sem „Socialistove“ smeri — toda če je res to kar piše, je početje načelstva nemoralno. Dokler tako delate, ne očitajte nam, da mi razbijamo. Jaz predlagam sedanjemu vodstvu nezaupnico. [Odobranje.]

Predno gremo dalje, moramo opozoriti na sledeče: To poročilo vsebuje iz vseh govorov le najvažnejše, ker bi podrobnosti vzele preveč prostora. Tudi nam je le do tega, da pokažemo delavstvu ljudi, kako so mu s svojim zastopanjem koristili, ali pa škodo delali.

Ciril Böhm: Odgovor direktorija na revizijsko poročilo je zvit. Ne pove nam nič. Kar čitamo po vrsti posamezne točke. [Jih čita, kakor so bile objavljene, in se večidel z njimi strinja — baž zato, ker ne povedo nič stvarnega, na kar bi bilo vredno odgovoriti.] Klasična je deseta točka, „da je bilo vse ostalo, kar ni tukaj navedeno, povoljno pojasnjeno in rešeno.“ Ta točka je luknja, skozi katero lahko zleze vsaka miš, [pa tudi vsak slon! op. ur.] Mi vprašamo, ali se je „vse ostalo“ rešilo v prilog načelstva ali obeh revizorjev? Mi se ne zadovoljimo s splošnimi pojasnili o rev. por. Vodstvo naj da natančen odgovor na vsako malenkost. Rev. por. naj se prečita. Ista je s tajno pogodbo. Večina med vami sploh ne ve ničesar o nji. Načelstvo in nadzorstvo sta jo skrivala. To pogodbo moramo slišati in videti. Pravijo, da je bila sklenjena iz strahu pred komunizmom. To je nesramna utemeljitev, ker so komunisti tudi člani konsumske organizacije. [Ravnokar pa smo slišali, da proslavlja komunistični „Glas svobode“ „zhago“ starega koruptnega sistema v konsumih! Op. ur.] Pa neglede na to, ali je bil strah pred komunizmom upravičen ali ne, tu je bil le kongres kompetenten za odločanje! Predlagam, da se besedilo tajne pogodbe prečita!

Albin Lajovic: Revizija, ki sva jo izvršila s Patikom, ni imela nobenih posebnih namenov, izmišljotina je, če nam to podtikajo. Tudi odgovor direktorija, pod katerim sem jaz podpisan, ne jemlje nič nazaj. [Pojasnjuje odgovor direktorija tako površno, da ne veš, ali stoji popolnoma za rev. poročilo, ali ga hoče omiliti, ali je za načelstvo ali proti njemu. Sploh je igral Lajovic zelo klavirno figuro, figuro človeka, ki je nekaj pogumnega napravil in se noče sedaj na nobeno stran zameriti. Takšno ulogo je igrala sploh vsa korunovska opozicija zlasti proti koncu. Op. ur.] Načelstvo je potem v smislu svojega odgovora vse izvršilo. [Laž! Samo objubilo je izvršiti, ostalo pa je vse pri starem: plače načelnikov, produkcije še ni, cene so po raznih prodajalnih neenake itd. Op. ur.] Pri ugotovitvi kalkulačijske metode sva imela s Patikom še posebno težko stališče, ker nama je Urbančeva odrekla vsa-

ko pojasnilo. [Medklici: Škandal! In taki ljudje se bočejo sedaj zagovarjati!] Pri dnevnicah sva tudi nekaj interesantnega našla. Urbančeva je rekla: Če se kdo v svojo škodo znaoti, da si zaračuna premalo dnevnic, ne dobi nič povrnjenega; kdor si vzame preveč, se mu odvzame. [Za vodstvo to seveda ni veljalo, samo za „nižje“. Op. ur.] Odgovor direktorija je treba tako razumeti, da v rev. por. ničesar ne preklicuje. [Lajovic so tukaj opogumili medklici. Takoj nato zagotavlja:] Načelstvo pa je začelo po poročilu v vsem drugače delati. [In ker se je zbal, da ga je s tem preveč pohvalil, za kar ni bilo preveč razpoloženja v dvorani, švrkne zopet po njem:] Izraz Hamsterer [pomeni nekako: grabež] vzdržujem. Primeri, ki so za to navedeni v rev. por., držijo. Tudi to smo ugotovili, da so prejemale konsumsko blago osebe, ki niso bile včlanjene, n. pr. sodr. Prepeluh. [Böhm: Kako? Sodrugi?] No, bil je saj je vseeno. [Naši se nad tem lapidarnim odgovorom g. Lajovica krohočejo, Korunovci se kislodržijo. Tone Kristan zgrabi Lajovica zaradi izraza „mazanje“ v rev. por., ki očita Kristanu, da je „mazal“. Klasični Lajovic se iznebi še bolj klasičnega utrinka:]

„Mazanja“ sploh ne smatram za žaljivo in Toneta Kristana kot osebo s Patikom sploh nisva hotela prizadeti. [Tone Kristan se po tej izjavi zadovoljen, da je njegova „čast“ zopet rešena, vsede na svoje mesto in mrmra: Prej me predstavljajo za nepoštenega, zdaj se pa tako ven mažejo!]

Marija Rakovčeva: Revizijsko poročilo sem čitala šele v „Napreju“. To se mi zdi nepravilno, da se morajo konsumske zadeve obravnavati v političnem listu. Zakaj pa imamo potem „Konsumenta“? Ta naj odslej vse objavlja, ne pa politični list. Prostor je dovolj za druge stvari, pa naj bo še za naše zadeve. Tako bo poučeno vse članstvo, tudi tisto, ki ne čita političnega lista, in nesporezuma ne bo nobenega. Kako pridemo do tega, da zvedo samo nekateri, kar se naše zadruge tiče? Plače načelstva izgledajo po rev. por. res visoke, pa to moramo danes odločiti, če spadajo diete tudi k plači.

[Dalje prihod.]

Razno.

Iz najrazličnejših koncev sveta poročajo o silnih povodnjih, viharjih in potresih. Posebno težko je prizadeta Italija. Pri mestu Amalfiju so se udrla s hribovja zemeljski plazovi in porušili cele vasi in mnogo poslopij v mestu samem, ki se je čisto izpraznilo. Število človeških žrtev še ni znano, je pa zelo veliko.

Valute. Dolar je vreden 79:40 — 80:40 Din, lira 3:56 — 3:59 Din, angleški funt 344 — 347 Din, francoski frank 4:63 — 4:68 Din, češkoslovaška krona 2:37 — 2:40 Din, 100 avstr. kron 11 para, v Curihu velja 1 Din 7:10 švic. centimov.

Celje. Popravek. Tiskovni škrat je povzročil v Napreju šte. 25 z dne 30. marca dve napaki, kateri popravljamo. V dopisu „Celje. Socialisti pa taki!“ bi se moralo glasil v 11. vrsti Jožef Borštnar in ne Matija Borštnar. Matija Borštnar je zvest član organizacij socialističnega pravca. V dopisu „Celje. Banka se bo zidala na akord.“ se mora glasil v 24. vrsti Pili iz Trnovelj in ne iz Trbovelj.

Naš kongres 2. in 3. febr. je naročil, naj postane „Naprej“ čim prej zopet dnevnik. Kdor pozna razmere, ne bo dolžil ne tajištva, ne uredništva, ne upravnštva, da se začenja ta sklep šele zdaj pripravljati, namesto, da bi bil že izvršen. Počasnost leži v delavstvu. Prečitajte si dobro, kaj pravi odbor iz Mežice v današnji številki. — Jezusovo vstajenje pomeni vstajenje ideje, prenesene v dejanje, to je v izvrševanje: „Vera brez del je mrtva“. Kapitalisti so pa to idejno vstajenje izpremenili v vstajenje mesa, češ, Jezus je premagal smrt, telesno smrt. Vso globokost ideje so s tem ubili in vstajenje ideje so privezali na razne procesije in hokuspokuse, ki tišče proletariat k tlom. Namesto, da bi šli učiti vse narode, jih hujskajo drugega na drugega, potem pa, ko so jih shujskali in uničili, jih pa vodijo zopet za procesijami. In ko je beda najhujša, zbirajo za Petrov vinar in za zlato monarhance in za ubijalske topove. Oni zbirajo za zvonove, mi smo pa videli, da so iz zvonov delali topove! Ali je potem čudno, če stanujejo voditelji procesij sami po celih farovžih, vilah in gradovih, proletariat pa kar na kupu po luknjah in pod mostovi? Ne bodite torej počasni, ne odlašajte na jutri, kar danes lahko uredite!

Gospod Uratnik je še živ.

To vidim iz „Socialista“ št. 13 z dne 31. marca. Zelo ga bode resnica o „Slogi“, ki je bila napisana v „Napreju“ št. 24. z dne 27. marca, zato bi rad zagladil njen vpliv na misleče delavstvo in s tem vsaj še za par dni to delavstvo zadržal od njegovih organizacij. Za trajno ve, da se mu to ne more posrečiti, zato skuša vsaj začasno še nagajati in zato se še vedno valja v blatu svojih — ne zmot, ampak laži. Laži, g. Uratnik, razumete? Morbiti boste še napisali, da sem „Ljudsko tiskarno“ delavstvu ukradel jaz? In da sem s Tonetom Kristanom paktiral jaz? Da sem „Slogo“ ustanovil jaz

in hotel z njo oslepariti delavstvo jaz, vse to jaz! Vi pa ste jo osleparjeno iz korupcije izkopali in izročili delavcem, da si na njenih razvalinah zgrade svoj skupni dom!

Zato, da bi vašim natolcevanjem delavci vsaj nekaj verjeli, se naenkrat postavljate za silno objektivnega in predlagate, naj vso zadevo preišče komisija 4 Bernotovcev, ki jim naše delavstvo zaupa (Jeram, Štern, Leskošek in Majdič). Seveda se jaz s to komisijo strinjam in sem tudi toliko objektivni, da vam dovolim sodelovati pri tem, saj imate tudi zveste sodruga n. pr. dr. Korun, dr. Petrič, dr. Perič in dr. Jelenec. (Lahko tudi druge izberete, na pr. Golouha, Kristana, Korena in Doberška, ali pa tudi še kako drugo četvorico, pri vas je proletariata mnogo, na pr. Fabjančiča, Klemenčiča, Svetka in Prepeluha.) Samo na eno naših neumnosti morate pristati, na načelo javnosti. Želim namreč, da bi ta komisija preiskovala zgodovino „Sloge“ javno, vpricho delavstva in sicer v Mariboru v Götzovi ali pa kazinski dvorani. Ker boste kot priznano zmožen jurist lahko v kozji rog ugnal zmešanega filozofa, sem prepričan, da mi boste hvaležen za tako dopolnilo Vašega predloga. Vaša zmaga bo tako popolna in hitra, da bo preostalo časa še tudi za preiskovanje drugih mojih zmot. Bernota bom na lastne stroške tja spravil, da ga denete iz kože — našim štirim delavcem pa priporočam, da si dajo obljubljene potnine v naprej izplačati, ker ne jamčim za izpolnitev Uratnikovih obljub. — Z. Bernot.

Delavci naj se nikar ne jeze, če citajo vedno o teh stvarih, ki so jim že znane. Ponavljati bomo morali toliko časa, dokler bodo dajali potuho Uratniku, da bo izdajal za njih denar svojega „Socialista“, namesto da bi svoje učenosti razlagal v „Napreju“, ki mu še nikdar ni odklonil nobenega članka, ker se ne boji javnih „napadov“, ampak nasprotuje samo zahrbitim podlostim. Delavce na Viču pa prosimo, naj še večkrat tako nastopijo in naj zahtevajo od Uratnika pojasnila tudi o kakšnih drugih zadevah, da ne bomo vedno istih mltili. Tako n. pr. naj na široko pojasni državno podporo za prehrano našega ljudstva, brezobrestno državno posojilo. Pri tem lahko na široko govori o ciljih našega združništva. Če je res, da imajo organizacijo, bodo lahko prisilili Uratnika, da na takih zgledih pojasni Kristanov, Korunov in svoj „socializem“.

Iz stranke.

Seja pokrajinskega odbora SSJ in KDZ bo šele na velikonočni ponedeljek 21. aprila. Da seja ne bo že to nedeljo, smo članom pokr. odb. sporočili tudi pismeno, ko smo opazili, da bo imel „Lj. glas“ zopet zamudo; Na pošto gre šele v petek zjutraj. Prihodnji teden bo že boljše!

„Sloga“ 31. marca: članov s polno vplačanimi deleži 93, branilnih vlog 19.307,70 Din.

Tabela strankinih organizacij je morala izostati. Trije obračuni so prišli še zadnji trenutek, pa smo rekli, naj bo, te bomo še vzeli zraven, čeprav je pri izpreminjanju take tabele zelo mnogo dela. Toda potem se računiki nikakor niso hoteli vjemati, ves popoldan smo izgubili, pa še nismo našli napake. Da bi pa ne objavljali te tabele, ko vemo, da ni prav smo jo rajši pustili za drugi teden. Toda odslej ne bomo več imeli usmiljenja z organizacijami, ki pričpljajo zadnji trenutek, pa tudi bahavi ne bomo več vseeno, ali nas je več ali manj, kar pride do ponedeljka, bo objavljeno, drugo pride prihodnji mesec med zamudniki na vrsto.

Krajevna org. SSJ v Celju je na svojem občnem zboru 30. marca t. l. izvolila sledeči odbor: predsednik Štefan Lah, podpredsednik Alojzij Leskošek; tajnik Anton Pilko, namestnik Franc Jelen (tezar); blagajnik Franc Jelen (železničar), namestnik Franc Naraks; odbornik Mat. Borštnar; preglednik Valentin Lebič in Anton Goršek. Prva odborova seja se bo vršila v soboto 5. aprila ob 19. v Janžekovi gostilni Za kresijo. Tem potom pozivamo vse člane, naj se odborove seja tudi udeležijo, ker je seja javna ter je dnevni red zelo važen. Odbor.

Na izredni seji krajevnega odbora SSJ v Mežici 25. t. m. je bilo sklenjeno, da se mesečna članarina ne bo takorekoč beračila pri posameznih sodrugih: 1. ker to res ne odgovarja več duhu časa; 2. radi oddaljenosti posameznih sodrugov. Vplačila se bodo sprejemala odsihdob v prodajalni Konsumnega društva za Slovenijo v Mežici in to vsako nedeljo dopoldne od 8.—12. in pa pri blagajniku sodr. Franc Blatniku II. med tednom. Ker so se nekateri člani izrazili, da ne gredo v konsum, jim je dana prilika, da lahko plačajo prispevke pri s. Blatniku. S tem je stvar v redu.

Kakor je razvidno v plačilni polli, nekateri člani niti za mesec januar niso storili svoje dolžnosti napram stranki, namreč tistih 2 Din niso dali, ki zadostujeta komaj za dve pismenski znamki, ne pa za cel mesec progresije. Te za enkrat opominjamo in če še ne storijo svoje dolžnosti, se iz stranke izključijo, ker enkrat moramo priti do reda. Nekoliko več agilnosti bi bilo treba za strankin davek.

Redne seja se bodo vršile vsako prvo nedeljo v mesecu. Priti na te seja, je dolžnost vseh članov, kakor tudi polnoštevilnega odbora. Sodrugi naj to pazno prečitajo, da ne bo potem kdo rekli: „Jaz pa nisem vedel“, ker tega ne bomo pri cerkvi razglasili. Odbor.

Gorica pri Pragerskem. Občni zbor tukajšnje krajevne organizacije se bo vršil v nedeljo 13. aprila ob 13. pri s. Francu Šramlu v Sp. Gorici št. 56. Pridite vsi! — Odbor.

Črmošnjice. V nedeljo dne 13. aprila po 10. maši se bo vršil v Črmošnjicah pred občinsko hišo javen shod SSJ in KDZ, Pridite vsi, ki si služite svoj kruh z delom!

Prot roparskim vitezom.

Od 1. I. do 18. III. 1924	Din 323-65
Andrej Hofer, Ljubljana (pom. izostalo)	3-—
Adolf Pondelak, Videm	5-50
Angelo Cerkevnik	5-—
Zvonimir Bernot, Krško	50-—
Favsta Prijateljeva, Krško	5-—
Tončka Baragova, Krško	5-—
Franc Warletz, Brežice (neke obresti)	16-85

Od 1. I. do 1. IV. 1924 skupaj Din 414-—

Tiskovni sklad.

Od 1. I. do 27. III.	Din 1502-75
Mirko Tepež, Krško	1-—
Z. B. neizrablj. potnine (30. 3. Brežice)	25-—
SSJ v Crni	4-80
Franc Gabrijel, Ptuj	6-—
KDZ v Gorjah	9-60
Jakob Vodnov, Poljane 94	5-—
Alojz Hudy, Hrastnik	10-—
Jožef Volarič,	5-—
Ivan Horjak,	5-—
Ivan Kerš,	10-—
Ivan Loger,	10-—
Franc Barachini,	10-—
Marija Šelgova,	10-—
Jožef Lendaro,	5-—
Anton Švaiger,	5-—
Ferd. Žlindra,	3-50
Ivan Strahovnik,	10-—
Franc Wolf,	5-—
Henrik Jazbec,	7-—

Iz kočevskega okraja:

Ivan Schauer, Stara žaga	2-—
Dominik Poreber, Brezje	2-—
Ferdinand Stritzel, Brezje	4-—
Ernest Stalzer, Topli vrh	2-50
Rozalija Pečavarjeva, Črmošnjice	2-—
Franc Matzelle, Topli vrh	3-—
Ivan Križ, Travni dol	1-50
Josip Juran, Novi Tabor	5-—
Ferdinand Rötzel, Ribnik	1-—
Ernest Šmuk, Štale	2-50
Ivan Spreitzer, Sporeben	2-—
Andrej Matzelle, Gaber	1-—
Andrej Pitzel, Nova gora	2-—
Rudolf Erker, Črmošnjice	5-—
Ivan Stalzer, Mašel	5-—
Franc Schmuk, Komarna vas	1-—
Josip Kunst, Smrečnik	1-—
Franc Rötzel, Ribnik	1-—
Ferdinand Rötzel ml., Ribnik	1-—
Andrej Huter, Srednja vas	1-—
Stanko Kadunc, Topli vrh	2-—
Av gust Brinskele, Topli vrh	1-—
Emil Schauer, Črmošnjice	1-—
Jožef Slanz, Pleš	1-—
Ivan Reichnauer, Pleš	1-—
Ivan Stritzel, Brezje	2-—
Franc Klemen, Črmošnjice	5-—
Josip Pausche, Sp. Blaževica	1-—
Henrik Stanitsch, Nova gora	1-—
Franc Oberster, Nova gora	1-—

Od 1. I. do 2. IV. 1924 skupaj Din 1711-15

Strokovno gibanje.

Unija stavbinskih delavcev za Slovenijo priredi sporazumno s Savezom gradjevni radnika Jugoslavije veliko skupno zborovanje stavb. delavstva in sicer 6. aprila v Ljubljani.

Dnevni red shoda bo:

1. Uveljavljenje tarife plač stavbinskemu delavstvu cele Slovenije po vzoru, ki ga je objavila „Unija“, referent s. Alojzij Leskošek iz Celja;
2. Enotni nastop za doseg enotnih plač; referent s. Tomanič, tajnik Saveza gradjevni radnika Jugoslavije iz Zagreba.

3. Volitev tarifne komisije za Ljubljano. Čas in prostor shoda bo določila Strokovna komisija v Ljubljani sporazumno s Osrednjim društvom stavbinskih delavcev v Ljubljani.

Sodrugi stavbinci, pridite vsi na shod, kjer vam bo dana prilika postaviti predloge in izraziti svoja mnenja. Skrajni čas je, da se pogovorite o upostavi tarife, kakšni naj bodo prejemi za Vaše težko in nevarno delo.

Centralni odbor Unije stavb. delavcev v Celju.

Gorje. Vsi člani Splošne kulturne in telovadne zveze „Svobode“, podr. Gorje, se opozarjajo, da tekom štirinajstih dni poravnajo svoje članske prispevke. Dolžnost vsakega zavednega člana je, da svoje prispevke poravnajo. Drugače je odbor primoren ga izključiti. S sodrušnim pozdravom ODBOR.

Dopisi.

NEKOČ IN DANES.

V Napreju št. 22. se je oglašila sodružica Marija Rakovčeva v članku „Misel proletarske žene o sedanjih politiki“. Četrto stoletja, pravi, da čita delavsko časopisje, pa naučila se ni mnogo pri tem, kakor kaže. Če bi se bila kaj naučila, bi danes ne pela takih slavospevov nekdanjim delavskim voditeljem demagogom, ki so slovenski proletariati tako grdo varali. Nekoč — pred več leti — je bilo, ko je proletariati še slepo verovali svojim voditeljem. v njih poštenje in nezmotljivost; takrat so bili za voditelje res lepi časi, takrat so vladali v stranki kakor v organizacijah prav po turško: pred delavstvo so stopali z raznimi frazami, predlagali resolucije, ki so ostale na papirju, gromeli so proti kapitalistom, za hrblom delavstva so se pa vezali žajami. Delavstvu so znali natrositi peska v oči, da ni videlo, kaj se za kulisami godi. In danes, ko so delavci končno to spregledali, ko jim je ta prokleti Naprej še bolj oči odprl, da vidijo kako grdo so bili goljufani, danes se s studom obračajo od teh voditeljev in ni prav nič čuda, če ti danes ta ali oni pravi, da ne veruje nikomur več. Rakovčeva pravi, da proletariati nima toliko poštenja, da bi upošteval tudi dobre strani teh voditeljev, ki bi lahko zakrile vse one slabe. Jaz pa pravim, da voditelji nimajo toliko poštenja in poguma, da bi sami stopili pred proletariati in priznali, kako so ga grdo varali in da obžalujejo zmote, ki so jih vedoma napravili. Kaj poreče na to?

Rakovčeva navaja v svojem dopisu nekaj imen najbolj zaslužnih voditeljev, kakor n. p. Etbina Kristana. Poznam delo Etbino za proletariati, posebno pa za slovenskega. Veliko zaslug ima, to mu bo vsak rade volje pripoznal, res je, da je on oral trdo ledino, tudi dobro seme je sejal, pa njegovi ožji prijatelji so mu posejali ljujke vmes. Ko je tisto seme vzkliko, je on z grozo opazil, da mu preti plevel udušiti dobre rastline, ni imel pa toliko poguma, da bi vzel v roke kopača in poruval plevel, ampak odšel je brez vsake besede, pustivši to njivo drugim, da jo očistijo. Njiva je sedaj očistena, dobre rastline, ki jih je plevel ogrožal, se zopet uspešno razvijajo, trdno prepričanje imamo, da bo ta rast kmalu pognala klasje, ker jo pred ljujko čuva sedaj naš pravilnik. Tebi Etbina, pa kličemo: Lahko se povrneš, za poštenjake je mesta dovolj med nami!

O Kopačevih zaslugah pa železničarji sami najbolj vemo. Saj je bila tudi Kopačeva zasluga, da so komunisti našo čvrsto železničarsko organizacijo spravili v svoj tabor in s tem popolnoma na kant. O nekih Kopačevih zaslugah vedo tudi progovni delavci iz leta 1912 kaj povedati. Da so se pa železničarji pred prevratom v stari Avstriji v boljšem položaju nahajali kakor danes, to pa ni bila Kopačeva zasluga, te zasluge gredo avstrijskim sodrugom, ki v Avstriji še danes načeljujejo železničarski organizaciji, ker ti niso izgubili zaupanja kakor Kopač.

Pa ti preklicani delavci tudi Kocmurju, ravnatelju belniške blagajne, ne privoščijo tistih borih par poldeset tisočakov nagrade, ki jih je najbrže zato prejel, ker je nekoč 1. maja pozval nameščence bota. blagajne na neko zborovanje v Ljubljano, saj kot zaslužni star socialist ni mogel uvideti, da bi lahko tudi ti nameščenci praznovali delavski praznik. Drugače odgovora menda ni treba.

Preidem pa sedaj k najbolj zaslužnemu, ta je Tone Kristan. O njegovih zaslugah mi ne bo treba veliko razmotrivati, ker te delavstvo samo dobro pozna, pa vseeno se jih bom malo dotaknil. Leta 1918 po prevratu je bil Anton Kristan najbolj popularna oseba med delavstvom. Takrat je imelo delavstvo trdno zaupanje v njega in v njegovo poštenje. Ves socialistično misleči proletariati se je zbiral krog njega, upajoč, da ga bo vodil po poštenih potih do končnega cilja. Če bi hotel, bi si tedaj lahko pridobil nevenljivih zaslug za delavski razred. Pa njega in njegove prijatelje, ki so se sami postavili za delavske voditelje, so bolj mišali ministrski stolčki in vladna korita, ki jih je buržoazija ponujala za izdajstvo proletariata. Posegli so s obema rokama po koritih in s tem zapečatili delavski pokret za dolgo dobo let. Kdor je delovanje teh voditeljev kličej zasledoval, se ne bo čudil, da delavstvo ne mara nič več slišati o njih in da tudi do drugih nima več zaupanja. To bi morala pa Rakovčeva tudi vedeti, če se res kaj zanima za delavsko politiko. Rakovčeva pravi, da si je Kristan na združnem in gospodarskem polju pridobil toliko zaslug za proletariati, da bi mu proletariati z mirno vestjo lahko hišo z zlatom okovali. Jaz pa pravim, A. Kristan si je sam na račun proletariata okoval svojo hišo z zlatom! Vprašal bi Rakovčevo, kje so tiste tovarne, tiskarne, banke in palače, ki jih je Kristan za delavstvo pridobil, kdo gospodari v njih? Mar delavstvo in delavske organizacije? Socialističnega imena še omentiti ni treba, tu gospodari Kristan sam in njegov prijatelj v svoje osebne koristi! Delavski časopis Naprej, glasilo socialistične stranke, ki se je iztrgal Kristanu in ostal zvest socialističnim idejam in principom, tisti Naprej, ki ima pogum delavstvu odpirati oči, da bi videlo, kje se nahajajo njegovi škodljivci, tisti Naprej nima svoje strehe, čeprav so tiskarne last delavstva. Kaj poreče Rakovčeva na to? Očitajo mu da zliiva gnojnico po zaslužnih sodrugih, pa to ni res, res pa je, da je javnost oste

nož, kakor je progresivna žabokolja tiste, ki so se z delavskimi žulji in delavsko nezavednostjo okoristili. Takih poštenjakov in strokovnjakov pač delavstvo ne bo več v svojo sredo, ampak dobrodošli bodo tisti, ki bodo s prepričanjem v srcu in z dobrim namenom stopili v naše vrste, tistim bo delavstvo z zaupanjem sledilo. S tistimi pa, ki bi le za dobro plačo stopili v naše vrste, s tistimi si socializem ne bi veliko opomogel.

To so misli proletarca ki že več desetletij čita delavsko časopisje in poleg tega ima odprte oči, da vidi na vse strani. — Ivan Prodner, železničar.

DOPIS IZ CELJA.

Čenjeni sodrug urednik, rad bi ti nekaj sporočil glede preganjanja našega lista, pa oprosti, da sem tak strahopetnež, da ne bom imenoval oseb, katere so zakrivilo, da nima naš list več prostora v gostilnah pri Zamparuttiju v Celju in g. Svetelu v Gaberjih. Veš, sodrug urednik, v Celju imamo razne visoke glave, ki se bavijo z misljo, kako uničiti „Naprej“, da bi potem lažje v kalnem ribarili. Pa da me boš prav razumel glede visokih glav, jaz ne mislim morda drž. pravdnika ali okrajnega glavsraja in sploh nobenega meščana, temveč mislim na ljudi, ki pravijo, da so socialisti in pristaši neomejene svobode. Seveda le za sebe. Ti so absolutno proti temu, da ti, sodrug urednik, večkrat katerega po imenu požgajkaš. Vsako tako priliko izrabijo, pa pripovedujejo svojim backom, da se lažeš. Zato sem se odločil, da ti sporočim samo poklice in funkcije tistih, ki se trkajo na prsa, da so socialisti in za osvoboditev proletariata, pri tem pa se poslužujejo raznih gesel na eni in trikov na drugi strani. Ti ljudje so namreč čisto klerikalnega karakterja. Da bi si obdržali strankarsko hegemonijo, se poslužujejo istih sredstev kakor klerikalci, namreč glede čitanja časopisja. Klerikalcem zabranjuje čitati posvetne časopisje g. tajmošter ali kaplan s prižnice, kar moramo priznati še kot lojalnost napram temu, kar uganja pri nas g. poprej sodrug župan v občini Okolici Celje. Ta gospod dela iz same hvaležnosti do buržoazije za razne firkele uslugo socialistično organiziranemu delavstvu s tem, da je izrebil svojo župansko avtoriteto in spodil „Naprej“ iz občinske pisarne na svojo pest, ker je baje nekaj udrihal po njem kot osebi. Povedati moram, da je naročitev „Napreja“ sklenil svoječasno obč. svet oz. odbor in sklepa še ni preklhal. Meščanskega lista pa še ni nobenega spodil. A kar je največ: povedati ti hočem tudi to, da sem zvedel iz zanesljivega vira, da g. Svetel, gostilničar v Gaberjih, ni sam odpovedal „Napreja“, ampak mu je to zaokazal gospod župan okoliške občine z izgovorom, da te stranke ni več itd. Sedaj pa, sodrug urednik, smeš pričakovati tožbo, ker je bivši sodrug, sedaj gospod župan in neorganiziran delavec pri Westnu kot župan uradna oseba po § 104 srbsk. kaz. zakona. Ob priliki tožbe nastopi dokaz resnice, mene pa povabi javno potom „Napreja“, da ti pošljem svoj naslov. Tako mislim, da se ni kršilo načelo javnosti, s kljub temu nisimo bili nič osebni in smo storili našo dolžnost, ker smo opozorili, kaj se godi v „Gaberški republikli“, to namreč, da so izvolili tamošnji republikanci človeka za presidenta, kateri je kandidiral na program socialne demokracije, ki je za popolno svobodo tiska in govora. Gaberakim „republikancem“ bi pa svetoval, da bi se bolj zanimali za delo svojega presidenta in mu povedali, da socialistični tisk pobija korupcijo in bo s tem postal tako močan, da bo padel vsak minister (ne samo župan), kadar bo delavski časopis spregovoril. Zpomniš si naj, da si od županove komande in javnih lokalih radi njegovega slogaštva z orjanskimi in klerikalnimi pristaši ne bomo pustili usta vezati. — Eden, ki je ostal zvest republikanskim načelom.

Malo odgovora na demagoško zavijanje v „Orjuni“. Orjuna je priobčila v svoj predzadnji številki članek, za katerim se skriva neki orjunc za ime delavca iz Nemčije, a imena ne pove, ker znači, da članek oz. pismo ni izšlo iz delavske roke. Članek obdeluje internacionalce in strokovne organizacije v Nemčiji ter zagovarja na vso moč slovenski nacionalizem, posebno za naše rudarje v Vestfalskem in Porurju, češ, da niso imeli začete v strokovnih organizacij. Iz pisave članka je razvidno, da pisec ne razume o položaju delavstva ničesar. Našim ljudem v Nemčiji se od strani strokovnih organizacij ni mogla goditi ne krivica in

ne pravica, ker po navadi naši ljudje, ki so delali v nemških rudnikih, niso bili člani Saveza rudarjev v Nemčiji (Verband der Bergarbeiter Deutschlands), ampak so bili po večini indiferentni in pa klerikalni. Izmed 100.000 slovenskih naseljencev je bilo v cellem Porurju in Vestfalskem kvečjemu 1000 organiziranih v pravi strokovni organizaciji, 99.000 rudarjev je torej ostalo izven organizacije, ali pa so bili člani društva sv. Barbare in druge takšne ropotije. Časopise so čitali po večini klerikalne, „Slov. gospodarja“ in nekdanjega „Štajerca“ dokler se niso naučili nemškega. Tisti pa, ki so bili že nekaj let v Nemčiji, so čitali ne socialistične, internacionalne časopise, ampak so čitali „Rheinisch-Westfäl. Anzeigerja“, „General-Anzeigerja“ in druge takšne kapitalistične, židovske časopise. Kar se pa dela tiče, so bili poleg Poljakov v resnici nemški. Splošno znano je, da so bili Poljaki in Slovenci s strani Nemcev imenovani „Lohnverderber“, in to iz preprostega razloga, ker so bili tisti ki so škakali nemškemu delavcem v hrbet v eksistenčnem boju, saj so, kakor povedano, stali izven strokovne organizacije. Rudarji v jami so pokvarili vsako akordno delo Nemcem, t. j. nemškim domačim delavcem, v prid nemškim kapitalistom. Kakor izgleda misli tudi Orjuna štiti slovenske kapitaliste. Če dela to iz hvaležnosti, ker jo kapitalisti s svojimi inserati vzdržujejo, je nam to prav. Dokler boste pa nas napadali in zagovarjali kapitalistične hlapce, ki so se pustili nezavedno prodajati v Nemčijo, da so delali stafažo nemškemu kapitalizmu, ne da bi se pri tem kaj naučili, vas homö še večkrat potegnili za ušesa.

Klerikalizem je začel štetariti okrog razrednih strokovnih organizacij. Klerikalci uvidevajo, da je njihova politična zmaga puha, zlasti ker je naslonjena na tisto kmečko ljudstvo, katero je politično nezrelo in se da loviti po najrazličnejših pustolovcih, posebno po tistih, ki obetajo kmetu, da mu ne bo treba plačati nič davkov itd. Na to vabo so lovili svoje kaline na Slovenskem klerikalci, na Hrvaškem pa Radičevci. Ker so pa kmetje dobili po zaslugi rimskega klerikalstva ter internacionalne reakcije kljub vsem obljubam še večje davke, se je začela politična moč gg. „božjih namestnikov“ majati. To jim je dalo povod, da so se zadnje čase spustili na industrijsko delavstvo, predvsem pa na delavstvo gradbene stroke. Nedavno tega, so se skušali zasedati v Št. Ilju v Slov. goricah. Takoj drugi teden so prišli že v Pečovnik pri Celju. Dobili so si pristaše okrog nekdanjih cinkarniških delavcev in pa nevednih kmečkih fantov, kateri dobivajo hrano doma pri starših in nimajo najmanjšega pojma o delavskem življenju in trpljenju. Za svojega agitatorja so si najeli nekega Pogorška, ki ima posestvo in penzijo iz bivše Državne cinkarne. Ta je tako brihten, da razširja okrog vesti, da so klerikalci najboljši zastopniki delavstva. Neverjetno je, da so res slovenski delavci zadnji, ki bodo spoznali, da je klerikalizem reakcija, nazadnjaštvo in ataber kapitalizma. Saj ni treba daleč iti, pa se lahko delavci sami prepričajo o klerikalnem delu, tako n. pr. v občini Mesto in Okolica Celje. Mi opozarjamo delavce, naj ne nasledajo klerikalnim li-manicam, sicer bi se jim zgodilo tako kakor v cinkarni, kjer garajo noč in dan za pičlo plačo. Klerikalci se pa bahajo, da imajo večino tam in vendar ne ukrenejo ničesar proti kapitalizmu, medtem ko imajo delavci v Pečovniku po zaslugi organizacije „Unije stavbinskih delavcev v Celju“ vsako nadurno delo plačano s 50%, poleg tega pa u-živajo tudi plačane dopuste, kdor je najmanj leto dni tam zaposlen. Če pa hočejo proletarci te ugodnosti, ki so jih s težavo priborili, zopet izgubijo, naj se pripenjo na duhovniški plašč!

Iz Zábukovce. Dne 23. II. 1924 so bile pri tukajšnji podružnici „Svobode“ zaplenjene 3 knjige, ki nam jih je pa politična oblast po štiritredenski preiskavi vrnila. Otvadba je bila baje anonimna*, a mi prav dobro vemo, kdo je zagnal v nas svojo cokoljo, da je potem z ovaditeljem vred skočila v — blamažo. Vaše demagoško razbijanje nas ne bo uničilo, četudi klerikalne smrdljive hombe še tako pokajo, ampak nasprotno, okrepili se bomo. Vi sami pa si boste pečat sramote pritisnili na celo z izdajalskim delom, ki ga vršite nad proletariatom. Ta proletariati bo prej ali slej spregledal in izrekel nad vami obsodbo. Še pozni vnuči vas bodo preklinjali, ko boste trohneli v grobu. Živela „Svoboda“!

*] To bi bilo treba ugotoviti, ker da se pusti

kakšna oblast loviti na anonimne ovadbe, to je tako nemoralno in smrdljivo, da bi delalo vsaki caristični kliki čast! Op. ur.

Črna. K dopisu pod tem naslovom, ki smo ga priobčili v zadnjem „Lj. gl.“ in ki se začneja z besedami „The Central European Mines Ltd.“ smo prejeli sledeče: Paznik lesnih dalavcev je na svojo prošnjo, da jih potrebuje, za drva dobil dovoljenje s strani podjetja. On pa je drobiž spravil potem pa prodal, kakor je bilo zadnjič navedeno. Delavec Tomaz Bobin je dobil tak les tudi od podjetja nakan, pa je tudi plohe naredil in jih mislil prodati. Izračunal si je, če plohe proda, da bi bil na boljšem ker bi si mogel za tisti denar lahko precej več drv kupiti. Paznik pa ga je kar pri podjetju zatožil. Nato je dobil Bobin od podjetja obvestilo, da ne sme nič prodajati, ker če bo kaj za prodajo, bodo to že sami storili. Paznik je pri Bobinu videl, da ne sme prodajati, samega sebe pa ni videl! — Tisti, ki vse vidi.

ZAPISKI MIMOGREDE.

Fabjančič in Klemenčič se pritožujeta nad oblastmi, ki jima delajo brdko nadlego na shodih. Sploh ne dovoljujejo njihovih shodov. Zraven tega pa preganjajo še naročnike njunega lista. (Kje je teh kaj, sam Bog Sabaot vedi! Menda ne smatrata gg. F. in K. tistega za naročnika, ki jima pošilja obrabljene znamke za „Delavske novice“, kakor je bilo pred kratkim čitati?) Da imata gg. F. in K. razne težave, verjamemo. Vendar čemu se predstavljata slovenskemu proletariatu kot mučenika? Proletariat je do mučnikov strašno neveren postal. In k grobovom, ki ne dajo nobenega obljubljenega čudeža od sebe, ne roma več. prav zares!

„Glas svobode“ je s Tonetom Kristanom strašno zadovoljen in ga hvali na vso moč. Mislimo, da je tudi Tone Kristan zadovoljen z „Glasom svobode“.

Zadnjič po konsumskem zborovanju je bil g. Uratnik tako zadovoljen z uspehi in „Naprejevci“, da je obljubil dva meseca ne ziniti nobene proti nam s svojim „Socialistu“. Sodruga, kateremu je to povedal, je bil mnenja, da je vse to prav lepo, da pa ne bosta minula dva tedna, ko bo „Naprej“ g. Uratnika zopet tako razkačil, da bo planil iz svoje molččnosti kakor čuri-murenček, če mu s slamico pobežgaš v luknjico. In res še nista minila dva tedna, pa so nas ljudje opozorili, da nas „Socialist“ zopet „ima“. Morali smo ljudem verjeti, ker „Socialista“ nismo dobili. Zakaj ga nismo dobili? Pa ne, da bi se g. Uratnik sramoval pred nami, ki smo tako dobri preroki? G. Uratnik se namreč marsičesa v svojem življenju ni sramoval in bi mu bila ta izjema zelo v čast. („Soc.“ smo zdaj že prejeli.)

Kristan, Prepeluh in Golouh znajo tudi pregovore tako prikojevati, da je zanje prav. Znani pregovor

„Zrno do zrna pogača — Kamen do kamna palača.“

so ti gospodje nadsodrugi v svojem listu „Produkciji“ izpremenili in napisali za svoje geslo takole:

„Zrno pri zrnu pogača — Kamen na kamnu palača.“

Res, zelo primerna izprememba! Delavci tvorijo po njihovem najspodnjeje kamne. Na teh kamnih so zaupniki, na zaupnikih nastavljeni, na teh se že precej komodno širijo nadnastavljeni, in vrh vsega ima Kristan res svojo palačo. Samo enega mu še manjka, da bo tudi njegova hierarhija popolna: na glavo naj si postavi krono v tri nadstropja, pa bo papež.

Nahod? Glavobol? Zobobol? Trganje? Odrečejo večkrat mišice in živci? Prijetno čuvstvo kreposti da pravi Fellerjev Elzafluid! Najboljše hišno sredstvo, lajša bolečine, osvežuje in jači, nad 25 let priljubljen kosmetikum za nego kože, las in ust! Veliko močnejši, izdatnejši in boljji kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštnino: 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplačila razpošilja: lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrg št. 252. Hrvatsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

3000

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD

Stereotipija

Litografija

Priljubljenost, ki jo uživa „Zika“ bolj in bolj, je najboljšje priporočilo za ta res izvrstni kavin nadomestek. Kakor je bila svojčas Vydrovka dobra znanca v vsaki hiši, pravtako spoznavajo naše gospodnje danes, da je mogoče z „Ziko“ pripraviti tudi brez prave kave okusno kavo, ki je poleg vsega še zelo redilna in popolnoma neškodljiva. Dobiva se povsod. Kjer je ni, se obrnite na naslov: Pražarna Zika v Ljubljani, Rožna dolina.